

Turun kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2024–2035 hyväksyminen

Kaupunginhallitus 28.10.2024 § 276
774/00.04.00/2024

Valmistelija

Kaavoituspäällikkö Heidi Saaristo-Levin, puh. 040 488 5888
etunimi.sukunimi@parainen.fi

Turun MAL-kaupunkiseudulle on valmisteltu maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus vuosille 2024–2035. Neuvottelutulos valmisteluun osallistuneiden osapuolten kesken saavutettiin 23.9.2024 ja päätettiin lähettää sopimuksen osapuolille hyväksyttäväksi.

Sopimuksella edistetään Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja kansallisten ilmasto- ja energiatavoitteiden toteutumista Turun MAL-kaupunkiseudulla sekä seudun kuntien yhteisesti hyväksytyyn rakennemalliin 2035 toteuttamista. Sopimus on jatkoa Turun kaupunkiseudun kuntien ja valtion väliselle MAL-sopimukselle 2020–2031.

Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus perustuu Turun MAL-kaupunkiseudun 13 kunnan ja valtion yhteiseen tahtotilaan seudun kehittämistä. Sopimuksessa vahvistetaan kuntien keskinäistä yhteistyötä ja suunnittelu yhteistyön jatkuvuutta. Sopimus edesauttaa kumppanuutta seudun kuntien ja valtion välillä sekä vahvistaa osapuolten yhteistä sitoutumista seudun kehittämistä koskeviin tavoitteisiin ja niiden edellyttämiin toimenpiteisiin. Sopimuksen tarkoitus on varautua pitkäjänteiseen kehitykseen.

Sopimuksen toimenpiteet luovat edellytyksiä seudullisesti tarvetta vastaavalle monipuoliselle asuntotonttitarjonnalle ja asuntotuotannolle sekä liikennejärjestelmän ja -investointien ja maankäytön paremmalle yhteensovittamiselle. Tavoitteena on edistää kestävä kasvua kehittämällä valtion ja kuntien yhteistyönä kestävä yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää ilmastomuutoksen hillitsemiseksi, elinkeinoelämän elinvoimaisuutta, liikenneturvallisuutta, liikennejärjestelmän digitalisaatiota sekä tarpeita vastaavaa asuntokaavoitusta ja -tuotantoa. Tavoitteena on lisäksi torjua segregatiota ja asunnottomuutta sekä edistää asuinalueiden monimuotoisuutta ja alueiden asuntokannan monipuolisuutta.

Sopimuksessa on kuvattu Turun MAL-kaupunkiseudun tavoitetilat vuodelle 2035, kehityspolut ja tarvittavat kuntien keskinäistä sekä kuntien ja valtion yhteistyötä edellyttävät toimenpiteet vuosille 2024–2027 tavoitteisiin pääsemiseksi. Lisäksi sopimus sisältää seudun kuntien priorisoidut näkemykset raide- ja tieyhteyksien kehittämishankkeista vuoden 2027 jälkeiselle ajalle huomioitavaksi valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämisessä. Sopimus päivitetään neljän vuoden välein.

Varsinaisia toimenpiteitä sopimus sisältää yhteensä 49 kappaletta jaoteltuna seuraaviin neljään teemaan:

- Seudullisen suunnittelun ja tietopohjan kehittäminen
- Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä
- Asuminen ja elinympäristön laatu
- Seudun elinvoimaisuus

Toimenpiteet muodostavat laajan ja monipuolisen kokonaisuuden tavoitteiden toteuttamiseksi. Näiden toimenpiteiden etenemistä seurataan valtion ja kuntien muodostamassa yhteisessä seurantar ryhmässä vuosittain laadittavalla seurantaraportilla.

Sopimukseen sisältyy Turun MAL-kaupunkiseudun kannalta merkittäviä taloudellisia kokonaisuuksia. Sopimukseen on kytketty tällä kaudella aiemmasta poiketen valtakunnallisesti merkittäviä tieverkon kehittämishankkeita. Valtio rahoittaa E18 Turun kehätien kehittämistä Raision keskustassa sekä MAL-rahoituksella (45 M€) että osana muuta hallitusohjelman investointiohjelmaa. Lisäksi valtio rahoittaa maantien 180 kehittämistä välillä Kurkela–Kuusisto, eli Paraistenväylän rakentamista, MAL-rahoituksella (12 M€) ja osana muuta hallitusohjelman investointiohjelmaa. Uusi Paraistenväylä eheyttää kaupunkiseudun yhdyskuntarakennetta, parantaa liikenneturvallisuutta, sujuvoittaa liikennettä, parantaa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja kuljetusreittejä, vähentää liikenteestä aiheutuvia hiilidioksidipäästöjä ja edistää matkailua, huoltovarmuutta ja saariston saavutettavuutta.

MAL-sopimuksella kehitetään Turun satamaa toteuttamalla uusi henkilöraide valtion ja Turun kaupungin yhteishankkeena. Valtion osuus hankkeesta on enintään 11 miljoonaa euroa. Valtio osallistuu myös loppuihin raitiotien suunnittelukustannuksiin sekä joukkoliikennekäytävän toteuttamista edistäviin rakennuskustannuksiin. Mikäli raitiotieavustukseen soveltuvia kohteita ei kuitenkaan ole määritelty vuoden 2025 loppuun mennessä, kohdistetaan rahoitus (enintään 10 miljoonaa euroa) valtion väyläverkon pieniin yhteisrahoitteisiin parantamishankkeisiin Turun MAL-kaupunkiseudulla. Yksi tällainen hanke voisi perustellusti olla valtakunnallisesti merkittävän Saariston Rengastien pyöräily- ja matkailuväylän rakentaminen välillä Prosvik-Nauvon keskusta.

Kaupunkiseudun elinvoimaisuutta koskevassa tavoitetilan kuvauksessa on nostettu esiin saaristo viihtyisänä ja houkuttelevana sekä helposti matkailijoiden saavutettavissa olevan alueena. Saaristomatkailua aiotaan edistää parantamalla kohteiden saavutettavuutta sekä turvaamalla kehittämisedellytyksiä saariston alueella. Toimenpiteeksi esitetään, että valtio ja kunnat toteuttavat sopimuskauden aikana Saariston Pienen Rengastien sekä Saariston Rengastien kehittämisselvityksissä mainittuja sekä muilla matkailureiteillä tunnistettuja pyöräilyolosuhteiden parantamista koskevia toimenpiteitä.

Erona aikaisempiin MAL-sopimuskausiin verrattuna sopimukseen ei sisälly valtion tukeman Ara-asuntotuotannon minimiosuutta seutujen asuntorakentamisesta. MAL-kaupunkiseudun kuntien tavoitteena on mahdollistaa vuosina 2024–2027 yhteensä noin 14 000 asunnon rakentaminen suhdannetilanne huomioiden.

Kauden 2024–2027 aikana kunnat tulevat päivittämään Turun kaupunkiseudun rakennemallin uudeksi kaupunkiseutusunnitelmaksi. Paraisten kaavoitus osallistuu aktiivisesti kaupunkiseudulla alkavaan rakennemallin päivittämiseen ja on talousarvioesityksessään varutunut siitä aiheutuviin suunnittelukustannuksiin (v. 2025 arvio n. 13 000 €).

Valtio ja kunnat sitoutuvat tällä sopimuksella toteuttamaan ja edistämään näitä toimenpiteitä. Sopimus tulee voimaan, kun se on kaikkien osapuolten osalta hyväksytty ja allekirjoitettu.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Tom Simola, puh. 050 558 2270
etunimi.sukunimi@parainen.fi

Päätösehdotus Kaupunginhallitus esittää, että valtuusto hyväksyy Turun kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2024–2035.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Jakelu Valtuuston päätös: SK/Turun kaupunki, MF/ympäristöministeriö
